

15/5 1932

Nykyään Englannissa tapahtuva taloudellinen ja etenkin kaup-
papoliittinen uudelleen järjestely on laadultaan niin laajalle ulot-
tava, ettei luonnollisestikaan ole mahdollista lyhyen käynnin kulu-
ssa perehtyä tämän uusintaprosessin yksityiskohtiin. Eipä edes ole
helppoa päästä selville sen pääsuunnistukseen, ei ainakaan siksi
kiinteissä piirteissä että niistä kuvastuisi suunnitelmallinen sys-
teemi, jonka toteuttamiseen Englannissa pyrittäisiin. Sen perustavat
tosiasiat ovat tunnetut: kultakannesta ja vapaakaupasta on luovut-
tu. Mutta nämä tosiasiat eivät merkitse sitä että enempää kultakan-
nan kuin vapaakaupan puolustajat olisivat muuttaneet mieltään. Pun-
nen sterlingervo on ollut Englannin taloudellisen aseilmanvallen
kulmakiviä ja samsten on vapaakaupasuunta kolmen neljännesvuosia-
dan aikana ollut tämän maailmanvallen tärkeimpiä perusteita. Kampa-
ksaan ei voi hetkessä heittää syrjään käyttökelvoittomiksi kuluneine.
Laajoissa piireissä ja hyvin vaikutusvaltaisissakin piireissä puol-
letaan edelleen pikaista palautumista kultaan ja etenkin vapaakaupan
säilyttämistä. Syrjästä katsoja saattaa helposti harhautua väheksy-
mään varsinkin jälkimäisen suunnan merkitystä ja vaikutusta Englan-
nin nykyiseen talouspolitiikkaan, kaikkialla maalla voimassa ole-
van protektionistisen ja nationalistisen taloussuunnan vaikutukses-
ta, mutta perehtyessä lähemmin asioihin tilaan huomaa helposti, ettei
nykyisen kansallisen hallituksen edustama suunta vielä tunne it-
seenään läheskään niin voimakkaaksi, että se uskaltaisi, jättäen en-
tiset Englannin taloudellisen toiminnan tunnetut väylät autilloiksi,
lähteä vapaasti aivan uusille, entisistä traditioista poikkeaville
urille. Ei sitäpaitsi olisi mahdollistakaan nykyisen hallitusyhty-

män orientoitua täysin protektionistiseen suuntaan, koska eräät hallituksen jäsenet vielä periaatteessa ovat vapaakaupan puolella. Täysin protektionistiseen suuntaan eivät olot Englannissa siitä syystä voi kehittyä muuten kuin täysin konservatiivisen hallituksen varassa, ja joskaan tällaisen muodostamista myöhemmin ei voi katsoa mahdolliseksi, on ainakin tällä kertaa ja toistaiseksi Englannin taloudellinen politiikka rakennettu laajemmalle pohjalle, yhtymän varaan, jonka taakse, paitsi konservatiiveja, on myöskin koottu liberaaleja vieläpä eräitä työläispuolueeseenkin ainakin kauluneita edustajia. Teoreettisesti asioita katsoen tuntuu tällainen yhtymä melko epäämäräiseltä. Mutta englantilaiset eivät yleensä suhteudu politiikkaansa teoreettisesti vaan pyrkivät käytännöllisiin tilanteen edellyttämiin ja vaatimiin tuloksiin. Siitä syystä on ollut mahdollista saattaa samoihin suojuksiin sekä Beaverbrookin aitoprotektionistiset kannattajat, jotka empimättä puoltavat Englannin maailmanvallan sulkemista ulospäin korkeilla tuontitulleilla ja sisäistä vapaakauppaa "Empire free trade"ä että entiset vapaamieliset ja työläisedustajat, joiden mielestä tosin tullisuoja on olojen pakosta tällä hetkellä käytettävä, mutta jotka eivät tullien pysyvyyteen enempää kuin imperiumin sisäisen kaupan laajentamiseen usko eivätkä siihen Englannin tulevaisuutta rakenna. Nykyisen hallitusyhtymän pohjalta saattaa siis ponnistaa pitemmälle tai lyhyemmän matkan päähän, mutta se on kuitenkin olemukseltaan ja rakenteeltaan siten suunniteltu, ettei palautumiseen vapaaseen kauppaan ole mahdollisuuksia, vaan on pysyttävä tullisuoja-järjestelmässä.

Poliittisen ponnistuslaudan taipaisuudesta aiheutuva epäämäräisyys on, kuten jo huomautin, omiaan saattamaan syrjästäkatsojan

epätietoisuuteen siitä mihin Englanti lopulta pyrkii, varsinkin jos hän on tottunut saksalaismalliseen niin sanoakseni konstruktiviseen poliittiseen ajatteluun. Sekä kultakannasta että vapaakaupasta luopuminen ovat jättäneet Englannin talousrakenteeseen joukon lovia, joiden täyttämiseen ei vielä ole ryhdytty. Entinen rakennus on purettu, mutta uudelle ei vielä laskettu siksi riittäviä perusteita, että niistä näkyisi nousevan rakennuksen haahmo. (Liite I).

On kuitenkin varsin ymmärrettävää, etteivät Englannin politiikan johtajat tando esiajn nykytilassa paljastaa keinojaan ja suunnitelmiaan sitä vähemmän nykyhetkellä, jolloin heillä muutaman kuukauden päästä on edessään neuvottelu, joka aivan ratkaisevasti määrää Englannin talouspolitiikan suunnan, joka voi määrätä nykyisen hallitusyhtymän kohtalon ja vieläpä osoittautua kohtelokseksi Englannin taloudellisen maailmanvallan olemassaololle. Ottawan konferenssin varaan on nykyinen suunta rakentanut kaikki näkyvät suunnitelmansa. Sen epäonnistuminen tietäisi kansallisen hallituksen katastrofista häviöstä, sillä ilman "empire trade" asetetta, ilman valtakunnan sisäisen kaupan järjestelyn toiveita ei vallassa oleva suunta voi menestyä. Ottawan kokouksen täytyy siis onnistua, ellei muuten niin pakosta. Tärkeätä on niin ollen tutkia mitä reaalisisia mahdollisuuksia Ottawan konferenssin onnistumiseen on olemassa ja mitä englantilaiset yleensä itse konferenssin onnistumismahdollisuuksista arvelevat.

Englanti itse on epäilemättä halukas hyvinkin pitkälle meneviin myönnytyksiin päästäkseen Ottawassa tuloksiin. Tämä myöntöväisyys tuntuu kuitenkin enemmän periaatteelliselta kuin käytän-

Oleskeluni Englannissa oli tarkoituksellisesti järjestetty niihin aikoihin, jolloin tullikysymykset sekä hallituksessa että parlamentissa olivat etualalla. Hallituksen huhtikuun 22 p:nä aset-
tamiin ja parlamentin viime viikolla hyväksymiin tulleihin en-
tässä tahdo ykeityiskohtaisemmin koskea, koska ne pääpiirteissään
ovat tunnetut. Mainittakoon vain että, kuten odotettua, rauta- ja
terästeollisuus sai tullisuoja ja että alennukset häätätulleista
20 % tulleihin joiltakin osilta, varsinkin käärepapereihin nähden,
olivat meille edullisia kun taas toiset tuotteemme, esim. lanka-
rullat näköjään aiheettomasti joutuivat 20 % tullin alaisiksi.
Sanomalehtipaperi jäi kuten tiedetään tullivapaaksi. Kymmenen pro-
sentin perustullia ei yleensä voi pitää vientiämme vaikeuttavana,
eikä edes 20 % tullikään tuota voittamattomia vaikeuksia ser/alai-
seksi joutuneille tuotteille, joskin se epäilemättä hankaluuttaa
vientiämme Englantiin. Tuntuu siltä kuin konservatiivit olisivat
oikeassa väittämässään parlamenttikeskustelussa, että 10 % tulli ei
toimi useampiin tuotteisiin nähden suojatullina vaan finanssitul-
lin tavalla.

Tulleista puhuttaessa on tällä kertaa enemmän syytä kiintyä
menettelytapoihin kuin itse tullimääriin, koska ne ovat aivan eri-
koisia laadultaan ja englantilaiselle asiain käsittelylle ominai-
sia. Kuten muualla maailmassa kuuluu Englannissakin verotusoikeus
parlamentin prerogatiiveihin. Mutta samoin kuin parlamentti käy-
tännössä olevan tavan mukaan ei tosiasiallisesti voi muuttaa bud-
jettia muuten kuin uhkaamalla hallitusta, niin siltä myöskin tul-
leihin nähden on otettu todellinen sananvalta. Ja mikä on vieläkin
huomattavaa: ei edes hallitukseen sekaannu tullikysymysten todel-
liseen käsittelyyn. Tulliasiat hoitaa tosiasiallisesti hallituksen

antamin avonaisin valtuuksin, niitä käsittelemään asetettu neuvoa antava komitea - advisory board, joka tietysti seuraa hallituksen antamia direktiivejä, mutta muuten on niin itsenäinen, että hallituksen jäsenet parlamentissa esiintyessään neuvovat niitä, jotka syystä tai toisesta valittavat, kääntymään advisory boardin puoleen. Parlamentin tehtäväksi jää hyväksyä tämän neuvottelukunnan ehdotukset, hylkääminen ei tule kysymykseen niin kauan kuin hallitus kerta kaikkiaan asettuu neuvottelukunnan ehdotusten taakse. Avoimesti tunnustetaan tämä menettelytapa ainoaksi mahdolliseksi ja oikeaksi, koska parlamentti ei tämälapsaisia kysymyksiä kykene yksityiskohdittain ratkaisemaan. Ymmärrettävästi hyökkää oppositio ankarasti tätä menettelytapaa vastaan, mutta tuloksetta; hallituspuolue ilmoittaa asettaneensa parhaat miehet asioista päättämään ja uskovansa heidän ratkaisunsa.

Tässä yhteydessä on myöskin muistettava, että uskettain voiaean tullut muutettu tariffi ei ole vähimmässäkään määrin teoriassa eikä suinkaan kaikissa kohdin käytännössäkään lopullinen. Hallitus voi sekä selityksillä että päätöksillään advisory boardin neuvojen mukaan sitä muuttaa. Selitykset eivät tule parlamenttiin - niinpä muutettiin ilman muita muodollisuuksia lastik-kolaudaut 20 % luokasta 10 % luokkaan viikkoa sen jälkeen kun tulit oli julkaistu; muutokset sitävästoin ovat luonnollisesti parlamenttissä hyväksyttävät.

Suurin piirtein katsoen jää kuitenkin nyt hyväksytty tariffi koskemattomaksi kunnes Ottawan kokous on tehnyt päätöksensä, sillä ei enempää advisory board kuin hallitukseen tahdo osoittaa, että siihen valittamalla saisi reikiä, koska silloin valittajia ilmestyisi laumoittain, etupäässä vaatien korotuksia.

nöllisesti järjestyneeltä, sillä muitten neuvotteluihin osallistuvien asema Englantiin nähden on sekä asiallisesti että neuvotteluhaluunkin nähden varsin erilainen. Kaikesta päättäen ovat vain Australia ja Uusi-Seelanti täysin tai ainakin periaatteessa yksissä emänsä kanssa neuvotteluihin nähden. Etelä-Afrikka on tosin virallisesti ilmoittanut kannattavansa emänsä ja dominicoiden välistä taloudellista yhteistyötä ja tulliliittoa, mutta tämän myötämielisyyden tosituloksiin täytyy suhtautua epäilevästi monestakin syystä, jo senkin takia että "afrikalaiset" ovat poliittisesti varsin itsenäistä väkeä, jotka eivät vähällä luovu taloudellisesta enempää kuin valtiollisestakaan autonomiastaan. Parhaana nykykohteisena osoitteena tästä on Etelä-Afrikan itsepintainen pysyminen kultakannassa, huolimatta englantilaisten finanssiipiirien voimakkaasta painostuksesta. Verrattessa Australian ja Etelä-Afrikan asemaa Ottawaan on merkillepantavaa, että Australian ja Uuden Seelannin huono taloudellinen asema ja näiden maiden finanssien riippuvaisuus Englannin hyvästä tahdosta suuresti lisää niiden neuvotteluhalus, kun sitä vastoin Etelä-Afrikka vapaammin päättää asioistaan, joskin tämänkin dominiovallan kauppa hyvin suurelta osalta rahoittuu Englannin kautta. Kumminkin näistä dominiovalloista ovat taloudellisesti katsoen itsenäisiä neapurimaihin nähden ja niiden tuotteet ovat suurelta osalta primääriluonteisia, joten luonnollisia tullietujen myöntämisen esteitä ei ole mainittavasti olemassa. Sitäpaitsi ovat ne jo keskenään ja myöskin Englantiin päin entisestään preferenssisuhteissa.

Kanadalla on epäilemättä enemmän halua empire-yhteistyöhön kuin esimerkiksi Etelä-Afrikalla, mutta tämän yhteistyön ehteen toteuttamismahdollisuudet ovat Kanadan osalta vaikeammat kuin muihin dominioihin ja siirtomaihin nähden. Tilanteen lähempi tarkastelu Kanadan olo-

jen kannalta osoittaa itse asiassa miten vaikea Englannin nykyisen valtasuunnan suosima empire-preference aate todella on toteuttaa, ja mistä sen toteuttamisesta kohtaavat tärkeimmät ulkonaiset esteet ovat alkuisin. Vaikka Kanadan suhteet emänsahan ovat kylläkin läheiset, eivät ne kuitenkaan voi vähentää suuren naapurimaan Yhdysvaltain merkitystä sekä Kanadan myynti- että ostoalueena. Suurella osalla Kanadan tuotteita on luonnollisin markkina-alueensa Amerikan puolella eikä Euroopassa. Toisia niistä, esim. puunjalosteita, eivät Yhdysvallat raska-aineen puutteessa voi tuottaa riittävässä määrin, ollen siis joko tapauksessa ja laajoisessakin mitoissa pakotettu hankkimaan tarpeensa ulkomailta. Amerikkalaisista pääomaa on myöskin, englantilaisen ohella, suurissa määrin investoitu Kanadan teollisuuteen.

(Liite 2.) Jos keinotekoisesti, sisäistä yleisbriittiläistä tullietujärjestelmää käyttäen ryhdyttäisiin ohjaamaan Kanadan ulkomaankauppaa Englantiin päin samalla korottaen tulleja Yhdysvaltoihin käsin, aiheuttaisi tämä ensiksikin Kanadalle vahingollisia vastatoimenpiteitä Yhdysvaltain taholta. Jos sitten nämä yritykset johtaisivat joihinkin tuloksiin täytyisi ensiksikin Yhdysvaltain täyttää tarpeensa maualta, luultavasti suureksi osaksi Euroopasta, josta olisi seurauksena maantieteellisesti katsoen aivan takaperoinen ja varmastikin ajan pitkään pysymätön tavaranvaihto. Tilapäisten etujen kannalta Englanti tosin voisi olla kiinnittämättä tähän huomiota, Sitä vastoin olisi Englannin nähtävästi mahdollonta myöntyä toiseen tällaiseen keinotekoisena etujärjestelmän seuraukseen, nimittäin siihen, että Yhdysvallat siirtäen osan tuotantonsa Kanadan puolelle, siis rahoittamalla kanadalaisia teollisuus- ja muita tuotantolaitoksia saisivat suuren ja ehkä suurimman osan Kanadan nauttimaan preferenssiä hyväk-

Englannin dominioiden kannalta ovat Ottawan neuvottelukokouksen tuloksiin vaikuttavina seikkoina varsinkin seuraavat otettava huomioon.

1. Australian ja Uuden Seelannin kauppasuhteet Englantiin ovat viime vuosina muuttaneet seuraavasti:

Australian vienti Englantiin

v. 1929	56 milj. puntaa
v. 1930	46 " "
v. 1931	46 " "

Australian tuonti Englannista

v. 1929	54 milj. puntaa
v. 1930	32 " "
v. 1931	15 " "

Australian vienti käsittää pyöreissä prosenteissa n. 30 % viljaa, 7 % voita, 5 % lihaa, 15 % viljaa, 2 % hedelmiä ja 30 % metalleja. Vienti Englantiin on noin 50 % koko viennistä ja on tämä %-suhte kohonnut. Australia on finanssisyistä korottanut tullejaan. Tullien alentaminen käy tämän takia vaikeaksi, mutta Australialle ovat Englannin markkinat erittäin tärkeät ja siitä syystä sekä finanssisuhteitten tähden on tärkeätä pyrkiä parantamaan myös tuontia Englannista.

Uuteen Seelantiin nähden on kehitys käynyt samaan suuntaan.

Kaupan viimesikainen kehitys on ollut seuraava:

Vienti Englantiin

v.1929	48 milj. puntaa
v.1930	45 " "
v.1931	38 " "

Tuonti Englannista

v. 1929	21 milj. puntaa
v. 1930	18 " "
v. 1931	11 " "

Koko viennistä on 25 % lihaa, 25 % voita, 15 % juustoa sekä nykyään n. 18 % villaa (ennen oli villan vienti suurempi, aina 30 % asti koko viennin arvosta). Viennistä menee Englantiin 75 - 80 %.

Uusi Seelanti on siis vielä lähemmissä riippuvaisuussuhteissa Englantiin vientikaupassaan kuin Australia.

Huomattava on maataloustuotteiden merkitys näiden maiden kauppassa. Preferenssikysymykset kohdistuvat epäilemättä ensi kädessä maataloustuotteisiin, joka on etupäässä Tanskalle mutta myöskin Suomen osalta merkittävä asia.

Etelä Afrikan pyrkii itsenäiseen talouspolitiikkaan. Siihen on parempia mahdollisuuksia kuin Australiella, joskin kauppasuhteet ovat hyvin läheisiä. Viennistä nykyään noin 70 %, tuonnista n. 42 % Englannin osalle.

3. Kanada ja New Foundland.

Kanadan ja Englannin suhteiden järjestelyä empire-preference perusteella kohtaavista vaikeuksista antavat seuraavat lyhyet tiedot riittävän kuvan.

Yhdysvallat ovat Kanadaan ja New Foundlandiin yhteensä sijoittaneet lähes 4.000 miljoonaa dollaria, joista puolet eli tarkemmin sanoen 1.960 miljoonaa on suoranaisia sijoituksia Kanadassa toimiviin yrityksiin. Suorastaan teollisuusyrityksiin on sijoitettu

1.200 miljoonaa dollaria. Yhdysvaltain suoranaiset sijoitukset Kanadaan ovat kaksi kertaa suuremmat kuin vastaavat sijoitukset mihinkään muuhun maailman maahan. Lukuunottamatta paperiteollisuutta, johon palaan myöhemmin, ja kaivosteollisuutta, ovat amerikkalaiset sijoittaneet yli 500 teollisuuslaitokseen Kanadassa lähes 550 miljoonaa dollaria ja nämä teollisuuslaitokset ovat enimmäkseen amerikkalaisten omia; vähemmistönä kanadalaisten yrityksissä esiintyvät ne verraten harvoin. Koneteollisuus, sähköteollisuus, kumiteollisuus, automobiiliteollisuus, myllyteollisuus, kemiallinen teollisuus ovat tärkeimpiä amerikkalaisten rahoittamista teollisista yrityksistä. Ymmärrettävistä syistä eivät englantilaiset mielellään tahdo ulottaa siirtomailleen myöntämiä etuja amerikkalaisille yrityksille amerikkalaisen pääoman hyväksi sitä vähemmän kun on katsottava varmaksi että amerikkalaiset jatkaisivat sijoituksiaan ja yrityksiään yhä nopeammassa tahdissa, preferenssin muuttuessa Kanadan teollisuudelle edulliseksi.

Erikoista huomiota on kohdistettava amerikkalaisten osuuteen Kanadan puunjalostusteollisuudessa. Kanadan puunjalostusteollisuuteen ovat Yhdysvallat sijoittaneet 50 miljoonaa dollaria ja paperiteollisuuteen 280 miljoonaa. Tosiasiallisesti tietää tämä, että puolet Kanadan paperiteollisuudesta on amerikkalaisten omistamaa. Yli 50 % Yhdysvaltain käyttämästä sanomalehtipaperista on Kanadasta kotoisin. Kanadan paperiteollisuudelle annetusta preferenssistä tulisi siis automaattisesti puolet amerikkalaisten omistamain teollisuuslaitosten hyväksi ja lähes samoissa suhteissa hyötyisivät Yhdysvaltain pääomanomistajat muun puunjalostuksen saamista eduista.

Tämän päämäärän saavuttamiseksi ei Englannin kannata ryhtyä kääntämään Kanadan puunjalosteitten kaupan suuntaa Atlantin poikki, pakkottaen Skandinavian ja Suomen pyrkimään puolestaan entistä enemmän Yhdysvaltain markkinoille.

Kauppan suunnan muutoksen vaikeus ja mahdottomuus käy sitä selvemmäksi kun tutustutaan Kanadan ulkomaankaupan arvosuhteisiin. Kanadan tuonnista on runsaasti kaksi kolmannelta kotoisin Yhdysvalloista ja vajaa kuudesosa Englannista. Viennistä menee yli 40 % Yhdysvaltoihin ja noin 27 % Englantiin. Kanadan tärkeimmät vientituotteet ovat vehnä ja vehnäjauhot (n. 25 %) ja sanomalehtipaperi, puuvanuke ja sellulosa (n. 20 %), puu ja puutavarat (vajaa 10 %) sekä metallit, ja kalastuksen ja karjatalouden tuotteet. Paperiteollisuuden tuotteista menee 90 % Yhdysvaltoihin, puutuotteista 70 %. Preferenssitullit eivät voi tämän kaupan suuntaa määrinittävästi muuttaa. Vehnän tullien järjestely Kanadan eduksi on tietysti mahdollinen, mutta Englannissa näyttää suhtauduttavan sangen epäilevästi tähän toimenpiteeseen, jota varsinkin englantilaiset myllyt tuntuvat vastustavan.

New Foundland on ulkomaan kaupassaan jokseenkin samassa asemassa sillä erotuksella että tämän maan tuontikaupassa Kanada on ensimmäisellä sijalla. Tuonnista on nimittäin 40 % kotoisin Kanadasta ja 38 % Yhdysvalloista, viennistä menee noin 30 % Yhdysvaltoihin.

Tässä yhteydessä on pakosta kiinnitettävä huomiota siihen lievästi sanoen valitettavaan tosiasiaan, ettemme me tiedä Englannin dominioiden enempää kuin siirtomaidenkaan kauppapolitiikasta yhtään mitään. Minun muistini aikana ei ole Kanadan, Australian, Etelä-Afrikan, Intian taloudellisista oloista saatu Suomeen yleismerkityksel-

lisempiä taloudellisia tietoja kuin yhden ainoan kerran, jolloin norjalainen konsulimme Etelä-Afrikassa, Kittelsen, kävi Suomessa kertoen yhtä ja toista afrikanderien suhtautumisesta imperiumiin. Konsulinvirastot Montrealissa ja Sydneysissä ovat muodostuneet yksinomaan siirtolaisten ja merimiesten asioita hoitaviksi virastoiksi, joilta ei taloudellisia asioita koskevia tietoja saa enää pyytämälläkään. Olen useampaan kertaan ehdottanut taloudellisen edustajan lähettämistä näissä maissa käymään, mutta nähtävästi kustannusten pelko ja sopivain henkilöiden puute on ollut esteenä. Tahtoisin nyt uudelleen korostaa tämän asian tärkeyttä, samalla mainiten että tietomme Ranskan ja Hollannin siirtomaista ovat aivan yhtä olemattomia kuin tiedot Englannin maailmankaupan haaraliikkeistä.

Kiinnitän nyt asiaan erikoisesti huomiota senkin takia, että käydessäni Imperial Institutessa, Englannin pysyvässä siirtomaanäytelyssä ja Adastral Houseessa, valtion julkaisuvarastossa uudelleen saatoin todeta, että Englannin ja Yhdysvaltain siirtomaaja kauppaministeriöiden julkaisuja käyttäen saa runsaasti myöskin Suomen vienninmahdollisuuksia koskevia tietoja kaikista maailman osista. Näiden julkaisusarjojen löytymisestä ulkoasiainministeriön kirjastoissa ei ainakaan meillä ole tietoa.

seen, joka epäilemättä olisi seurauksena siitä että yritettäisiin luoda Englannista dominioineen korkeilla tulleilla suojattu ja maista maista eristetty kauppalaue. Tällaisen tulleilla eristetyn talousalueen muodostamisen voi ajotella mahdolliseksi vain milloin myöskin maantieteelliset edellytykset ovat suunnitelmalle edullisia ja Englannin - Kanadan suhde on tässä kohdin parhaita epäsuotuisia esimerkkejä. Tietysti ollaan tästä Englannissa täysin tietoisia, mutta näyttää siltä kuin ei oltaisi yhtä selvillä siitä, miten siitä aiheutuviesta vaikeuksista on päästävä. Varsinkin on kiinnitetty huomiota amerikkalaisen pääoman mahdollisuuksiin päästä tullipreferenssistä osalliseksi, jotka mahdollisuudet kaikesta päättäen ovat Englannille erityisen vastenmielisiä.

Paitsi dominioita on Englannin kiinnitettävä neuvotteluissa huomiota myöskin siirtomaattensa etuihin. Siitä hermostuneesta sävystä päättäen, mikä on leimannut eräät siirtomaaministeriin kohdistuvat viimeaikaiset sanomalehtikirjoitukset, ollaan ainakin oikeistotaholle sitä mieltä, että tämä puoli asiaa on jäänyt vähään hoitoon. Siirtomaiden tullien järjestely on kuitenkin helpompi kuin dominioiden eikä tuottane vaikeuksia, jos kerran vaikeimmat kysymykset saadaan suotuisaan ratkaisuun. Aivan erikoisessa asemassa on myöskin Brittiläinen Intia, jonka kauppasuhteisiin Englantiin käsin ennemmin poliittiset kuin kaupalliset suhdanteet ovat vaikuttaneet. Tosin en ollut tilaisuudessa kenenkään kanssa keskustelemaan tullipreferenssin mahdollisuuksista Intiaan käsin, mutta tuntuu siltä kuin nykyisissä koko lailla poikkeuksellisissa oloissa katsottaisiin mahdolliseksi päättää Intian suhtautumisesta tullipreferenssiin Englannissa, edellyttäen, että Intian edustajat Ottawassa tulevat täysin seuraamaan kekkuksen antamia ohjeita.

Edellä esitettyssä selostuksessa on lyhyesti viitattu Ottawan kokouksen vaikeuksiin. Toiselta puolen on katsottava varmaksi, että Englannin hallitus kaikilla käytettävillä keinoilla yrittää saada Ottawasta suunnitelmilleen suotuisia tuloksia, varmaankin tällöin mennen niinkin pitkälle että tulokset yritetään saada ainakin pinnalta hyväiksi, vaikka eivät sisältä niin erinomaisia olisikaan. Suotuissain tulosten saamiseksi on Englannin hallitus valmis käymään hyvin pitkälle ulottuviin myönnytyksiin. Versin tärkeätä on silloin tietää mille aloille nämä myönnytykset voivat ulottua ja missä kohdin ne todennäköisesti voivat käydä Suomelle epäedullisiksi.

Vaikkakaan ei näistä ole varmuutta, ei myöskään ole tarvis rajoittaa yksinomaan arveluihin. Kuten jo on huomautettu voidaan varmuudella laskea myönnytysten ulottuvan hyvin pitkälle. Tullien säätäminen on sitäpaitsi käytännöllisesti kokonaan hallituksen tai oikeammin sen asettaman neuvottelukunnan käsissä. Vihdoin on Englanti kieltäytynyt kaikista tulleja koskevista neuvotteluista toisten maiden kanssa ennenkuin Ottawassa on päästy tuloksiin. Tästä seuraa ensiksikin että hallitus Ottawan kokouksen antamien ohjeiden mukaisesti voi muuttaa äsken voimaan tullutta tullitaksaa tahtonsa mukaisesti, esimerkiksi lisäten tullinalaisten tavarein lukua ja että sitäpaitsi voidaan sopia domiinioille ja siirtomaille myönnettävistä alennuksista sekä niiden voimaantulosjasta. Englannin hallituksen tarkoituksena tuntuu näin ollen ja jokseenkin varmestikin olevan pyrkiä Ottawassa sisäiseen tullipreferenssiin, kuten tähänkin saakka on pidetty luonnollisena, mutta näyttää myöskin siltä kuin tähän tullipreferenssijärjestelmään pyrittäisiin ei ainoastaan sen tuottamiin materi-

aalisiin tuloksiin katsoen, vaan myöskin ja ehkä suuremmallakin tarkoituksella luoda siitä pohja vastaisille neuvotteluille preferenssi-järjestelmän ulkopuolella olevien maiden kanssa. Saattaa näyttää siltä kuin seuraisi jälkimäinen tarkoitus suorastaan edellisestä, mutta asioilla on kuitenkin tuntuva ero sen mukaan kummalle puolelle painopiste jää. Jos nimittäin todella saadaan syntyään preferenssijärjestelmä, joka näyttää tarkoitustaan vastaavalta ei sitä suuresti voi jäljestyä muuannepäin tehtävillä sopimuksilla muuttaa. Jos sitävastoin Ottawan kokouksen päätarkoitukseksi jää nykyisen hallitussuunnan kunnien pelostaminen keinosopimuksen avulla, joka aiotaan tarkistaa muuannepäin tehtävillä sopimuksilla, tulee se epäilemättä sisältämään joukon tullija preferenssimääräyksiä imperiumin ulkopuolella olevien luseeksi. Kolmas mahdollisuus on vihdoin se että konferenssi epäonnistuu kokonsan.

En voi vapautua käsityksestä että toinen edellämainituista Ottawan konferenssin vaihtoehtoisista tuloksista on alkanut, koettaesseni perehtyä asiaan, tuntua yhä enemmän todenmukaiselta. Tosin minulla ei ole eikä voi olla tälle käsitykselle reaalista tukea. Mutta ottaen huomioon usein esittämäni ja ymmärtääkseni aivan pitävän väitteen, että Englannin on pakko päästä Ottawassa tuloksiin ja samalla huomaten sekä hallituksen vastenmielisyyden neuvotteluja kohtaan muuanne päin että Ottawan vaikeudet yleensä, en voi vapautua uskosta että tämän kokouksen lopulliseksi ja ajankohteiseksi päämääräksi kuitenkin tulee luoda protektionistinen järjestelmä, joka preferenssin varjolla hyväksytään vaikkakaan se lopulta ei olekaan aiottu preferenssin toteuttamiseen käytettäväksi, vaan sen sijaan aseeksi tulevia kauppasopimusneuvotteluja varten.

Olisi tietysti meille onnellisempaa jos tässä ennustuksessa ereh-

tyisin, sillä todellinen ja toteutettavaksi aiottu preferenssijärjestelmä ei varmaankaan sisältäisi yhtä uhkeaviltsä näyttäviä tullessa ja tullietujen myönnytyksiä dominioille ja siirtomaille kuin tällainen kauppapoliittinen keinosopimus. Todellinen preferenssisopimus uhkaisi lähinnä karjatalouden tuotteita Australian ja Uuden Seelannin hyväksi ja sen jälkeen paperiteollisuuden tuotteita Kanadan ja New Foundlandin hyväksi, mikä kuitenkin näyttää vähemmän uskottavalta. Toinen, kauppapoliittinen keinosopimus voi sitävastoin sekä tavarain lukumäärään että tullien prosenttiin nähden ulottua paljon pitemmälle, lisäten puolestaan sitä huolta ja hermostumista, josta jo tähänkin mennessä niin runsaasti on näkynyt Englannin esisikkeissa.

Olen edellä esittänyt ne päätelmät, joihin olen tullut lähtien toisesta Englannin talouspolitiikan suunnanmuutoksen tosiasista, vapaakaupasta luopumisesta. Toisen, kultakannasta luopumisen seuraukset eivät ole toimieläni niin lähellä, että siihen nähden uskaltaisintä antautua yksityiskohtaisiin laskelmiin. Se vaatii kuitenkin kauppapoliittistakin huomiota. Ensi kädessä on silloin kysyttävä "hoidetaanko" punnan kurssia vai onko tarkoituksena antaa sen kehittyä omin voiminsa olosuhteiden mukaan. Ajoittain on tosin näyttänyt siltä kuin Englannin pankki olisi seurannut jälkimäistä politiikkaa antaen spekulatiivisille valuutan hoitejille jokseenkin vapaat kädet. Ei ole tietoa siitä onko näin tehty tarkoituksellisesti. Mutta jokseenkin varmasti voi sitävastoin pitää ettei vallalla olevan talouspolitiikan tarkoituksena suinkaan ole jättää punnan arvoa valloilleen, vaan pyrkiä se määrätietoisesti valuutan arvoa hoitamaan. Tämän hoidon pyrkimyksenä ei ainakaan toistaiseksi ole päästä jälleen kultakantaan enempää punnan nimellis- kuin sen nykyarvostakaan, vaan on sen tarkoituksena pitää punta toistaiseksi ainakin 20-25 % pariar-

voa alemmassa, siten vähentäen tuotantokustannuksia kivuttomammin kuin muilla keinoin. Saman päämäärään viittaa jatkuvasti budjettiehdotuksen veraus valauttetarkoituksiin. Ei siis ole odotettavissa että punnan arvo lähiaikoina kohoaisi eikä myöskään liene tarkoituksena millään tavalla vakausta määrättyyn alempaan kultakurssiin vaan odotetaan valauttaankin nähden olojen kehitystä. Samalla pyritään määräperäisesti alhaiseen diskonttokorkoon sekä näitä molempia teitä tuotannon elvyttämiseen ja työttömyyden vähennykseen.

++++ +++++ +++++

Tärkeätä on tietysti edellä haahmotelluin edellytyksin löytää oikea esenne Suomen suhteille Englantiin päin.

Olen ulkoasiainministeriölle laatimassani Suomen ja Skandinavian kauppapoliittisia suhteita Englantiin koskevassa promemoriassa tätä kysymystä kosketellut. Promemoria vaatii joissakin suhteissa korjauksia ja täydennyksiä. Mitä ensiksikin tulee toimenpiteisiin ennen Ottawan kokousta, niin on ilmeistä, ettei Englannissa haluta enempää meidän kuin muidenkaan kanssa edeltäkäsikin keskustella tulevasta kauppapolitiikasta. Tosin eräillä Suomen oloja hyvin tuntevilla ta-
hoilla katsottiin suotavaksi, että voisimme jo heti alentamalla muutamia Englannille epämiellyttäviä vähempimerkityksellisiä tuontitulleja osoittaa hyvää tahtoaamme. Tähän ei tällä kertaa enää liene mahdollisuuksia, eikä sentapaisista toimenpiteistä liioin enää olisi Ottawan kokouksen varalta hyötyäkään. Sen sijaan on uudelleen korostettava valtion Englannista tapahtuvien ostojen tärkeyttä. Varsin tarpeellista olisi saattaa englantilaisten tietoon yksityiskohtaisesti sekä milloin että mitä Suomi haluaa ostaa ja oltiin Overseas Trade Departmentissa sitä mieltä, että tämä parhaiten kävisi Englannin tšekäläisen kauppasiamiehen, Mr. Jerramin välityksellä, jota tietä myöskin voitaisiin Englantiin tiedoittaa tapahtuneet ostot, varsinkin milloin Englannista on ostettu tavarointa, joita ennen on hankittu muualta. Tällaisiin varsin vähäpätöisiinkin kauppoihin kiinnittää Englannin sanomalehdistö ja yleinen mielipide nykyään erikoista huomiota.

Keskusteluissa varsinkin vapaa mieliseen puolueeseen lukeutuvien henkilöiden kanssa, jotka eivät odottaneet Ottawasta tuloksia huomautettiin, että olisi tärkeätä saada Pohjois-Euroopan, ("Pohjanmeren ympärille") muodostetuksi yhtenäisen Englannille suosiollinen

kauppa-alue, johon lukeutuvien maiden kanssa Englanti voisi syksyllä ryhtyä sopimusneuvotteluihin. Lähinnä ajateltiin tällöin Hollantia ja Skandinavian maita, niiden joukossa Suomea, mutta myöskin Saksa, joka Englannille ja pohjoismaille on erittäin tärkeä kaupallinen asiakas. Yleensä tuntui siltä kuin neuvotteluihin ja sopimukseen Saksan kanssa kiinnitettäisiin erikoista huomiota. Tällaisen aloitteen toteuttaminen näyttää kuitenkin sangen vaikealta, melkein mahdottomalta. Skandinavian maiden intressit ovat peräti erossa nykyään, eikä niiden välisestä yhteistyöstä enää näy jälkeäkään. Tanska, jolle maataloustuotteiden vienti on ylivoimaisen tärkeä, on kaikin keinoin koettanut osoittaa Englannille haluavansa mahdollisimman läheisiä suhteita melkein pä millä ehdoin tehansa ja tähän suuntautava propaganda, joka ei ole erikoisemmin valinnut keinojaan, on saattanut äärimäisprotektionistisen Beaverbrook-lehdistön vimmoihinsa. Englannissa oloni aikana hyökkäsivät nämä lehdet useampaan kertaan Tanskan kimppuun, väittäen tanskalaisten pyrkivän väkijoukolla sekoittamaan Englannin ja alusmaiden välisiä suhteita ja tulevia neuvotteluja. Tosin Beaverbrookin lehdistön poliittinen vaikutusvalta on rajoitettu, mutta se leviää laajalle ja Tanskan vastainen kamppailu tältä taholta on siitä syystä varmaankin vahingoksi. Ainakaan eivät tanskalaiset maatalouspiirit ole propagandastaan hyötynneet; heidän taholtaan hyökätään nykyään Tanskan lähettilään kreivi Ahlefeldtin kimppuun väittäen, ettei hän ole toimeensa sopiva. Ruotsin osessa on Kreuger-skandaali tuntavasti huonontanut ja keskustellessani esim. teräslaiton kanssa lausuttiin minulle suoraan, ettei heidän tahollaan oltu ruotsalaisiin tyytyväisiä, koska Ruotsi osti Saksasta ja Belgiasta silloinkin kun Englannista tehtiin halvempia tarjouksia. Samalla erikoisesti korostettiin että Englanti nykyoloissa

odottaa niiltä mailta, joilta se ostaa, vastavuoroisuutta sikäli että ne ainakin milloin englantilainen tavara on hinnassa ja laadultaan toisten veroista, sijoittavat ostoksensa Englantiin. Norje taas katsoo kaupallisissa suhteissaan Englantiin olevansa niin paljon paremmassa asemassa kuin muut pohjoismaat, ettei se tarvitse toisten apua järjestäessään kaupallisia suhteitaan Englantiin käsin. Minun on tunnustettava, että Suomen asema tässä sarjassa näytti ainakin tällä kertaa odottamattoman hyvältä; tahtoisinpa sanoa seeneeni sen vaikutuksen, että me pohjoismaista lähinnä Norjaa olimme suosituimman maan asemassa. En kertaakaan kuullut puhuttavan epäedullisesta kauppabilanssistamme Englantiin päin, jota itse aina olemme halukkaat korostamaan ja Mr. Jerramin äskeinen Suomen taloutta koskeva selostus, jota myöskin oli selostettu Times'issa oli herättänyt joillekin tahoin meille mieluissa huomiota. Emme siis ole mitenkään erikoisemmin epäedullisessa asemassa ryhtyessämme todenteolla harkitsemaan keinoja englantilaisten kauppasuhteitamme säilyttämiseksi. Kuten jo olen maininnut, kohtelevat varsinkin protektionistiset piirit Englannissa sengen töykeästi kaikkia ulkomaalaisia, jotka pyrkivät neuvomaan Englantia tai yleensä muuten etuilemaan ennen Ottawan kokousta. Olisi siitä syystä varsin harkitsematonta ryhtyä Suomen taholta tarjouksiin ennen kuin Ottawan kokouksen tulokset on nähty. Silti on esitettävä mahdollisuutemme ja kantamme sopivissa tilaisuuksissa ja silloin juuri sellaisina kuin ne ovat, lisäämättä niihin mitään propagandatarkoituksessa ja korostamatta köyhyyttämme ja vaivaisuuttamme liiaksi. Sen lisäksi on meidän suunnattava varsinkin julkisia ostoksiamme entistä enemmän Englantiin, silläkin riskillä että joskus joutuisimme kauppoissa vähän tappiollekin.

Tämän enempään ei ole syytä ryhtyä. Mutta sen sijaan on tärkeätä koettaa varsin läheltä seurata olojen kehitystä Englannissa, jotta me

myöhästy emmekä suotta joidenkin tilapäisten tepehtumien tai meil-
le epäedullisten tiedoitusten takia kadota verraten hyvää asemaam-
me.

Suhteemme Englantiin ovat edellä esitetyistä huolimatta eräissä
suhteissa suunnattomasti Skandinaavian maiden vastaavia suhteita
jäljessä. Tarkoitahan sitä myöskin ennen mainitsemaani promemorias-
sa koskettelemani seikka, että kaikenlainen henkilökohtainen
kosketus Suomesta Englantiin on niin paljon Skandinaavian ja Eng-
lannin välisiä vastaavia suhteita vähemmät. Tästä seuraa että Suo-
mea vastaan joissakin oloissa suunnattu propaganda paljon helpommin
voi asian tuntemattomuuden takia voittaa alaa, jonka riskin olemas-
seolos ei ole vähäksyttävä nykytilanteessa. Olisi siitä syystä erit-
tään tärkeätä saada tämä puute vähitellen korjatuksi, joskaen ei
sitä tarkoittavista toimista olisiksen ensi hätään apua ja on minun
erikoisesti mainittava, että kaikki tähän suuntaan käyvät mainin-
nat saavat englantilaisten kesken erikoista huomiota ja myötsämieli-
syyttä osukseen.

Sanomattakin on ilmeistä, että Suomen on lähisikoins, kuten
muidenkin maiden, ryhdyttävä neuvotteluihin kauppasopimuksesta Eng-
lannin kanssa, mutta kokonsaan epätietoiseksi jää toistaiseksi sekä
mihin suuntaan nämä neuvottelut voidaan ohjata että myöskin aika
milloin ne voidaan alkaa. Neuvottelujen suunnan ja laadun määrää
Englannin asenne tähänastisten kansainvälisten kauppasopimusten
perusteisiin. Tässä kohdin on ajateltavissa, että sen jälkeen kun
suhde alusmaihin on kokonsaan neuvotteluista eristetty, Englannin
taholta ryhdyttäisiin joko individualisiin tariffisopimusneuvotte-
luihin tai ryhmäneuvotteluihin osittaisen suosituimmauden pohjalla.
Edellinen kaupantekosysteemi, jota aitoprotektionistit havittelevat,

tuntuu melkein mahdottomalta toteuttaa tai ainakin siksi pitkävetoiselta, että Suomen vuoro voisi tulla vasta vuosien takaa. Toiselta puolen ei Englanti ole määritellyt kantaansa suosituimmuusperiaatteeseenkaan nähden eikä sitä liioin ole helppo soveltaa käytettäväksi joihinkin ryhmäsopimuksiin, joita ainakin vähemmän protektionistisella teholla näyttään katsottavan mahdolliseksi. Varmans voittaneen joka tapauksessa pitää, ettei Suomen-Englannin välisestä kauppasopimuksesta ennen tämän vuoden loppua vakavasti neuvotella, joskin tarkasti on huolehdittava siitä etteivät kilpailijat pääse esityksineen syksyn kuluessa meistä edelle. Jos, vastoin odotuksia, Englanti ryhtyy yksilöllisiin tariffisopimusneuvotteluihin soveltamatta suosituimmuutta, ovat enimmäkseen kauppasopimuksemme sanottavat irti, eikä meillä tässä tapauksessa ole muuta mahdollisuutta kuin lykätä neuvottelut Englannin kanssa mahdollisimman pitkälle.

Siihen mennessä olisi meidän tarkasti vältettävä kaikkia sellaisia toimenpiteitä, jotka voivat asettaa meidät epäedulliseen asemaan niihin vastaisiin neuvotteluihin nähden. Tässä yhteydessä on erikoisesti syytä huomauttaa, että päinvastoin kuin mitä keväällä oli käsitykseni, katsoisin nykyisen ajankohdan epäedulliseksi puutavarasopimuksen solmimiseen Venäjän kanssa. Joskaan ei ole uskottavaa, että Englannista käsin tällaista sopimusta ja sitä tarkoittavia neuvotteluja ryhdyttäisiin ankarammin arvostelemaan, on kuitenkin todennäköistä, että se voisi huonontaa asemaamme neuvotteluissa ja on mahdollista että häviäisimme sopimuksesta monin verroin enemmän Englantiin päin kuin mitä siitä olisi Venäjään päin hyötyä.

Minun on vihdoinkin huomautettava eräästä pienestä, mutta tarpeellisesta seikasta, nimittäin siitä että meidän ei olisi yliarvioitava merkitystämme Englannin maailmanvallan asiakkaana. Huomautus

saattaa tuntua tarpeettomalta, mutta en tee sitä aivan suotta. Suomesta päin katsoen on perspektiivi aivan toinen kuin Englannista käsin ja suhteessa kuten toisessakin on meidän varottava esiintymistä, joka toisella puolen voi herättää outoa ihmettelyä.

Tahtoisin vielä mainita että Suomen virallinen edustus Lontoossa oli minulle suureksi avuksi ja että käsitykseni mukaan taloudellisten suhteittemme hoito on sielläpäin varsin pätevissä ja taidokkaasti toimivissa käsissä.